

Riktlinjer för Våld i nära relation

Dokumenttyp Riktlinjer	Fastställd av Vård- och omsorgsnämnden	Beslutsdatum	Reviderad 2017-03-01
Dokumentansvarig Katarina Haddon		Förvaring Castor, G/VOK/Ledning/ Styrdokument/ Gemensamma/ Brukare	Dnr VON 2017.10
Dokumentinformation Ersätter Handlingsplan Våld i nära relation fastställd 2013-03-18			

1 Innehåll	sid
Inledning	3
Definition av begrepp	3
Nämndens ansvar	4
Mål	4
Målgrupp	4
Ansvarsfördelning	5
Utbildning/kompetens	6
Information till allmänheten	6
Kartläggning	6
Samverkan	6
Källor	7

Inledning

Våld i nära relationer är en kränkning av mänskliga rättigheter och ett hinder för den våldsutsatta individen samt barns rättigheter till en uppväxt utan våld. I barnkonventionen betonas staternas ansvar att vidta åtgärder för att skydda varje barn mot alla typer av fysiskt, psykiskt våld, övergrepp, vanvård och utnyttjande.

I FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning konstateras att kvinnor och flickor med funktionsnedsättning utsätts oftare för större risk, både i hemmet och utanför hemmet för våld, skada eller övergrepp. Staterna ska också se till att utnyttjande, våld och övergrepp mot personer med funktionsnedsättning identifieras, utreds och i förekommande fall lagförs.

Våldet rymmer allvarliga hälsomässiga, sociala, ekonomiska och juridiska dimensioner för individen men också för samhället som helhet.

Denna riktlinje utgår från *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer* (SOSFS 2014:4) och omfattar hela vård- och omsorgsförvaltningen.

Nämndens ansvar

Socialnämnden ska verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp och särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.

Socialnämnden ska också särskilt beakta att barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxen är offer för brott och kan vara i behov av stöd och hjälp (5kap 11§ andra och tredje stycket SoL).

Socialnämnden ska fastställa mål för arbetet med våldsutsatta och barn som bevittnat våld samt beskriva när och hur målen ska uppnås (3 kap 1§ SOSFS 2014:4)

Definition av begrepp

Världshälsoorganisationen (WHO) har fastställt en definition av våld utifrån fyra olika våldstyper. Det handlar om fysiskt-, sexuellt-, psykiskt våld samt försummelse. Genom att ha en bred definition av våld inkluderas handlingar som inte nödvändigtvis resulterar i skada eller död, men som innebär en betydande börda för individ, familj, samhälle och sjukvårdssystem världen över.

Konsekvenserna kan vara omedelbara eller latent och bestå under lång tid efter övergreppet. Om konsekvenserna definieras enbart i termer av skada och död begränsas möjligheterna att förstå våldets fulla omfattning.

Exempel på våld som förekommer i nära relationer:

Fysiskt

Kan innebära att förövaren biter, river, drar i håret, bränner, skakar eller knuffar. Det kan också innebära örfilar, knytnävslag, slag med tillhyggen, knivstick, sparkar eller strypgrepp. Uppsåtlig kroppsskada som kan leda till döden.

Psykiskt

Direkta eller indirekta hot eller förlöjligande. Även våld eller hot om våld mot husdjur kan räknas till den psykiska utsattheten. Den utsatte kan också bli föremål för kontroll och social isolering.

Sexuellt

Våldtäkt eller andra påtvingade sexuella handlingar, alternativt sexuella handlingar som den utsatte inte vågar säga nej till, räknas till sexuellt våld.

Social utsatthet

Frihetsinskränkningar som isolering genom att bli hindrad från att träffa släkt och vänner eller att delta i sociala aktiviteter.

Materiellt/ekonomisk utsatthet

Personliga tillhörigheter slås sönder eller förstörs avsiktligt. Kan även innebära att en part i en nära relation förmås skriva under papper som får negativa konsekvenser för densamme.

Människor som är beroende av andra personer för vård och omsorg i vardagen kan även utsättas för vanvård eller försummelse, som undanhållande av medicin eller att inte få tillräckligt näringsriktig kost.

Mål

Att arbetet med våld i nära relation särskilt uppmärksammas.
Att tydliggöra fördelningen av ansvar och arbetsuppgifter inom vård-och omsorgsförvaltningen gällande våld i nära relation.

Målgrupp

Riktlinjen avser kvinnor och män som är utsatta för våld i nära relation, barn- och unga som bevittnat våld samt våldsutövare.

Inriktningen för arbetet och förhållningssättet ska vara att:

- genom attitydpåverkan minska våldet i nära relationer och minska risken för upprepat våld

- alla våldsutsatta får det stöd och den hjälp som de behöver oavsett ålder, kön, etnicitet, sexuell läggning, religion, funktionsnedsättning eller missbruk och beroende
- utreda, dokumentera, erbjuda och följa upp insatser för våldsutsatta och våldsutövare
- våldet ska upphöra
- våldsutsattas egna resurser ska stärkas och utvecklas så att hon/han kan leva utan våld
- våldsutövaren tar emot stöd och tar ansvar för sitt våldsbeteende
- särskilt uppmärksamma barn, utreda deras behov och se till att de får adekvat stöd
- barn och unga som bevittnat eller utsatts för våld alltid utreds enligt kap.11§1 SoL
- våldsutsatta personer snabbt kan få stöd och hjälp gällande sin ekonomiska situation.

Ansvarsfördelning

Alla verksamheter har ett ansvar att uppmärksamma och rapportera förekomst av våld i nära relation inom sina områden.

Vård- och omsorgsnämnden har fastställt att

- ansvaret för att utreda, fatta beslut i och följa upp ärenden som gäller våldsutsatta vuxna har individ- och familjeomsorgens Vuxengrupp.
- ansvaret för att utreda, fatta beslut i och följa upp ärenden som gäller vuxna våldsutövare har individ- och familjeomsorgens Vuxengrupp.
- ansvaret för att utreda, fatta beslut i och följa upp ärenden gällande alla barn som utsatts för eller bevittnat våld har individ- och familjeomsorgens Barn- och ungdomsgrupp.

- ansvaret för att utreda särskilda skäl gällande ekonomi har Ekonomigruppen.

Utbildning/kompetens

Utbildning och information ska genomföras regelbundet och fortlöpande inom alla verksamheter inom individ- och familjeomsorgen.

Alla handläggare som utreder våld i nära relation ska ha teoretiska kunskaper för att kunna göra en initial bedömning om det föreligger omedelbar risk för våld eller hot om våld. Om det finns risk för hot och våld ska risk- och säkerhetsbedömning alltid göras.

Information till allmänheten

-aktuell information om våld i nära relation ska finnas på Oxelösunds kommuns hemsida samt innehålla länkar till andra informationskällor

-information om våld i nära relation ska finnas tillgänglig i kommunens egna lokaler och lokaler för allmänheten

-information till ungdomar genom ungdomsmottagningen och via ungdomsstödare

Kartläggning

Omfattningen av våld och övergrepp av närstående och barn som bevittnat våld ska fortlöpande kartläggas av verksamheten.

Syftet är att nämnden ska få information om utbudet av insatser och andra sociala tjänster som erbjuds svarar mot behoven i kommunen.

Samverkan

Kommunen ska i arbetet med våld i nära relationer rutinmässigt samverka med följande aktörer:

Kvinnojouren Mira; erbjuder stödsamtal, rådgivning samt skyddat boende. Dit kan den våldsutsatta kvinnan själv ta kontakt för hjälp.

Polisen ; har en brottsoffersamordnare som kan erbjuda utsatta stöd och information eller förmedla kontakt till brottsofferjouren.

Svenska Kyrkan; erbjuder stöd-, kris- och traumasamtal genom en präst eller diakon.

BOJ (Brottsofferjourernas riksförbund); har medlemmar som hjälper brottsoffer genom stödjande samtal eller som stödperson vid rättegång.

Landstinget; vårdcentralernas kuratorer ger samtalsstöd för våldsutsatta.

Barnavårdscentraler kan lämna viktig information vid misstanke om utsatta barn.

Källor

Socialstyrelsen, *Våld*, handbok om socialtjänstens och hälso-och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer. (artnr.2015-4-4)

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer (SOSFS 2014:4)

Socialstyrelsen, *Våldsutsatta kvinnor*, utbildningsmaterial för socialtjänstens personal

Socialstyrelsen, *Blånader och silverhår*, utbildningsmaterial om våld mot äldre kvinnor (artnr.2014-1-4)

Socialstyrelsen, *Vänd dem inte ryggen*, utbildningsmaterial om hedersrelaterat våld och förtryck (artnr.2014-1-6).

Socialstyrelsen, *Ensam och utsatt*, utbildningsmaterial om våld mot kvinnor med utländsk bakgrund (artikelnr.2014-1-7)

Socialstyrelsen, *Skylla sig själv*, utbildningsmaterial om våld mot kvinnor med missbruks eller beroendeproblem

Socialstyrelsen, *Insatser för våldsutsatta kvinnor med missbruksproblem*, en kartläggning och granskning av interventioner (artnr.2011-9-9)

Uppsala universitet, *Att fråga om våldsutsatthet som en del av anamnesen*

Malmö stad, *Respektera mig*, handbok för yrkesverksamma om våldsutsatta kvinnor i missbruk

Länsstyrelsen Östergötland, *Våga göra skillnad*, en vägledning för skydd och stöd till unga vid hedersrelaterat våld

Gothia förlag, *Barn som upplever våld*, nordisk forskning och praktik

Lunds universitet, *Våldsutsatta kvinnor berättar*, utvärdering av projekt Karin

Göteborgs universitet, *Söker du så finner du, om bBarnmorskors erfarenheter av att upptäcka våld, bemöta kvinnor och handlägga vården vid våld i nära relation*

Aftonbladet debatt 2011-12-31 ” Vi får inte bara se på när kvinnor blir slagna” statsminister Reinfeldt

Trosa kommun, "Våld och nära relation" handlingsplan

Sveriges kvinno- och tjejjourers riksförbund (SKR), på www.kvinnojourer.se